

Paul Valentin (udg.): *Rechts von N. Untersuchungen zur Nominalgruppe im Deutschen*. Tübingen: Narr Verlag, 1992 samt Marcel Vuillaume, Jean-François Marillier, Irmtraud Behr (udg.): *Studien zur Syntax und Semantik der Nominalgruppe*. Tübingen: Narr Verlag, 1993 (= bind 1 og 2 i serien *Eurogermanistik*)

Med ovenstående værker foreligger de første to bind i serien *Eurogermanistik*, der bevidst introducerer arbejder primært af franske og andre ikke-tyske lingvister, fordi, som der står i forordet til det første bind, såkaldte xenogermanister (germanister med tysk som fremmedsprog) kan bidrage på en særlig måde til udforskningen af det tyske sprog. Som fremmedsprogsbrugere vil sådanne forskere bevidst eller ubevidst betragte det tyske sprog ud fra en kontrastiv synsvinkel - her må tilføjes uden dog nødvendigvis at bedrive decideret kontrastiv lingvistik - og derigennem ofte være i stand til at pege på særligt tyske grammatiske elementer, der måske ellers ikke ville blive lagt mærke til. Dette synspunkt er efter alt at dømme ved at være alment anerkendt. Således var årsmødet i marts måned for Institut für Deutsche Sprache i Mannheim netop i år ganske særligt ved, at foredragene for første gang ikke udelukkende omhandlede det tyske sprog, men også andre, idet temaet var *Deutsch typologisch*.

Det er hensigten, at der i serien *Eurogermanistik* skal udkomme to bind om året, hvor hvert bind omhandler et bestemt tema. Temaerne for de første to bind i serien, der er artikelsamlinger, ligger meget tæt op ad hinanden, idet de begge relaterer sig til nominalfrasen: bind 1 omhandler primært de sproglige elementer, der står til højre for nominet som kerne i nominalfrasen og bind 2 primært den samlede nominalfrase og de sproglige elementer, der står til venstre for nominet (determinativer og attributive adjektiver).

Bind 1 *Rechts von N* indeholder 12 artikler, der alle bygger på bidrag fra et kollokvium afholdt i efteråret 1991 på Sorbonne universitet. De første to artikler behandler primært højreudvidelser set i forhold til nominalfrasen som helhed. I hovedparten af de øvrige artikler udgør temaet forskellige former for højreudvidelser, en enkelt artikel omhandler dog snarere venstre stillede udvidelser i form af foranstillede genitivfraser.

M.-H.PÉRENNEC beskriver i sin artikel *Rechts gegen links?* højreudvidelserne i nominalfrasen, herunder disses særstatus på det morfo-syntaktiske og det semantiske niveau. Bl.a. opviser de prototypiske højreudvidelser til forskel fra de prototypiske venstreudvidelser i form af attributive adjektiver ikke nogen form for morfologisk overensstemmelse med den overordnede kerne (køn, tal, kasus), og de kan ligeledes til forskel fra venstreudvidelserne ikke modaliseres.

I *Assymetrie deutscher Nominalphrasen* tager H.VATER udgangspunkt i en tidligere fremsat antagelse om, at nominalfrasen med X-bar-syntaks som teoretisk basis er assymmetrisk (se bl.a. VATER 1986). H.VATERs fremstilling førte til kritik af hans opfattelse af nominalfrasen (se HAIDER 1988), idet forklaringsmodellen tilsyneladende førte til flere problemer, end den løste. Der er med foreliggende artikel tale om et bidrag til en længere teoriintern diskussion, som synes at slutte med dette bidrag, idet H.VATER her tilslutter sig en ny tilgang til beskrivelsen af nominalfrasens struktur inden for rammerne af X-bar-syntaksen. Tilgangen er nu almindeligt kendt under betegnelsen DP-løsningen (determinativfrase-løsningen), der er udarbejdet af S.ABNEY. I sit arbejde fra 1987 antager S.ABNEY, at der findes en funktionel kategori Det (determinativ), som kan optræde som kerne i en DP (determinativfrase). Til denne DP kan der knyttes en NP (nominalfrase) som komplement. Dette forhold udtrykkes ofte - lidt misvisende - som følger: den maksimale projektion af N er en DP. DP-tilgangen er nu alment anerkendt hos generativisterne, og H.VATER kan i foreliggende artikel på basis af DP-tilgangen sandsynliggøre, at der ikke længere er tale om (modelbetinget) assymetri, men symmetri, fordi kernen i nominalfrasen således er placeret til venstre i frasen.

D.BRESSON giver i *Syntax der "rechts von N" stehenden Elemente bei rektionalen Nomina* en beskrivelse af højreudvidelserne ud fra en valenstilgang. Der plæderes for ikke at se substantivets valens som et system sui generis, men at man i stedet bør beskrive valensen med basis i en grundlæggende sætning (*Quellensatz*), hvor kernen i nominalfrasen sammen med et støtteverb udgør prædikatet i sætningen. Således kan man bl.a. undgå amibiguitet ved efterstillede genitiver og bedre interpretation af efterstillede præpositionalfrafer.

Temaet for L.M.EICHINGERS bidrag *Der Genitiv als Contractivus* er den efterstillede attributive genitivfrase (genitivattributtet). Der argumenteres for, at genitiven i modsætning til de øvrige kasus har mistet sin semantiske marke-rethed og primært fungerer som junktor i den de Saussureske forstand. Genitiven signalerer som junktor syntaktisk attributiv status for den nominalfrase, der står i genitiv, og fungerer som komprimeringsinstrument.

J.-F.MARILLIER beskæftiger sig i *Pränominaler und postnominaler Genitiv* altovervejende med den pränominale genitiv og forsøger at gøre op med den gængse opfattelse af, at det overvejende er propriier i genitiv, man finder foranstillet, men fastholder, at der er tale om et stilistisk fænomen. J.-F. MARILLIER argumenterer således for, at der kan være syntaktiske, semantiske og kommunikative årsager til at foretrække pränominelle attributive genitivfraser frem for postnominelle attributive genitivfraser.

P.PERETTI's ("*Genitivus explicativus*" oder *Explikativergänzung*) arbejde ligger inden for rammerne af substantivets valens. Temaet er de attributive aktanter i form af genitivfraser, der sædvanligvis betegnes genitivus explicativus hhv. definitivus. Med de termini er der taget udgangspunkt i det attributive udtryk og dets semantiske relation til det overordnede led. P.PERETTI foretrækker dog i stedet at tage udgangspunkt i det overordnede led og dets semantiske relation til et attributivt udtryk og anvender hellere termen eksplikative aktanter (*Explikativergänzungen*) som overordnet begreb for den bestemte semantiske relation. Genitivfrasen er blot en af flere realiseringsmuligheder; nominalfrase i nominativ, *von*-frase, *daß*-sætning, indirekte spørgebisætning med *ob*- eller *w*-subjunktor, infinitiv-sætning med *zu* er andre muligheder. På denne baggrund præsenteres et forslag til klassifikation af det overordnede led, hvortil der kan knyttes eksplikative aktanter incl. oplysninger om, hvilke realiseringsmuligheder der i hvert tilfælde kan være tale om.

I G.R.MARSHALL's bidrag, *Überlegungen zum nachgestellten Adjektiv im Deutschen*, behandles efterstillede ubøjede adjektiver, der ikke er adskilt fra korrelatnominet¹ med et komma eller anden form for tegnsætning. De efterstillede ubøjede adjektiver forekommer primært inden for to områder: poesi og erhvervs kommunikation. Genstand for beskrivelse er deres funktion og mulige udvidelser til det overordnede led og det efterstillede adjektiv som helhed.

Som en lille bemærkning betvivler G.R.MARSHALL, at adjektiverne i et eksempel som *Dort stand ein Felsen, spitz und weiß* har appositionsstatus, fordi der ikke hersker kasus-, numerus-, genuskongruens. Jeg vil i den forbindelse henlede opmærksomheden på SCHINDLER 1990 (se evt. også nedenstående kommentarer til Schindlers bidrag til nærværende værk) samt LAWRENZ 1993, hvori det bl.a. netop tilbagevises, at kongruens er en betingelse for eksistensen af en apposition.

I.BEHR og H.QUINTIN beskæftiger sig i *Postnominale Präpositionalgruppen in verblosen Äußerungseinheiten* med postnominale præpositionalfraser, hvorved her forstås præpositionalfraser, der følger umiddelbart efter en nominel kerne, og som enten fungerer som underled til den forangående nominelle struktur eller som konstituent i en anden struktur. Nærmere betegnet beskæftiger de sig med sådanne præpositionalfraser i ytringsenheder uden verbal. De ønsker at besvare spørgsmålet om, hvorledes disse postnominelle præpositionalfraser interpreteres, og mener, at man som læser automatisk opfatter nominalfrasen og præpositionalfrasen som én syntaktisk enhed, men at man under inddragelse af kontekst via bestemte interpretationsmønstre opfatter præpositionalfrasen som binær.

---

¹ Dette er min foreløbige oversættelse af den tyske term *Bezugs-NP*, som er den NP et givent element lægger sig til.

Dette bidrag er yderst interessant og relevant ud fra en receptiv synsvinkel. Selve interpretationsproblemet bliver for mig at se iøvrigt ikke mindre i det centrale sætningsfelt (*Mittelfeld*) i ytringsenheder med verbal, hvilket de fleste fremmedsprogsundervisere sikkert vil nikke genkendende til. I dette felt kan der forekomme mange nominalfraser, genitivfraser og præpositionalfraser, hvis hypotaktiske relationer kan være svært gennemskuelige. Netop denne problematik danner da også udgangspunkt for ph.d.-projektet *Grammatik und Textverarbeitung in der Fremdsprache*, som Truls Berggren (Germanistisk institutt, Oslo universitet) p.t. arbejder på.

Postnominelle præpositionalgrupper er ligeledes temaet i F. SCHANENs yderst komprimerede bidrag med den ukomplicerede titel *Präpositionalgruppen rechts von N*. F. SCHANEN inddeler elementerne efter kernen i den overordnede nominalfrase i formelle topologiske felter (*Stellungsfelder*) og opstiller funktionel-semantiske principper for topologien.

C.CORTÈS og H.SZABO (*Die Tatsache, daß ...X... / der Versuch, + Infinitivsatz: einem Begriffsbildungsmuster entsprechende Nominalgefüge mit Nebensatz*) inddeler på basis af et omfattende testapparat nominelle konstruktioner med bisætning tilknyttet som underled i 14 typer og sammenligner to af disse med hinanden (abstrakt nomen + ikke relativsætning / nominalisering + valensled direkte overført fra verbalet).

Temaet for artiklen *Grammatische Eigenschaften und semantische Funktionen von NP-Zusätzen im Deutschen* af W.SCHINDLER er såkaldte tilføjelser til nominalfraser, der fungerer som basis for den samlede konstruktion (basis-NP). W.SCHINDLER benytter termen tilføjelser som grammatisk samlet betegnelse for en række sproglige konstruktioner, der opviser mange lighedspunkter mht. basis, placering, partikelskopus og kongruens. På samme punkter afviger disse fra andre sproglige konstruktioner som attributtet og det såkaldte indskud (traditionelt: *Paranthese*). Den prototypiske tilføjelse er den frie apposition, derudover finder vi her også bl.a. restriktive relativsætninger.

Artiklen er en sammenfatning og til dels videreudvikling af SCHINDLER 1990, som yder et stort bidrag til appositionsforskningen (jfr. bl.a. HELBIG 1992, 89). Det er i nævnte værk lykkedes for W.SCHINDLER at skitsere en metode til samlet at beskrive konstruktioner, der enten slet ikke har været behandlet, alene har været behandlet sporadisk eller ikke har været behandlet i en større grammatisk sammenhæng. I den forbindelse kan det iøvrigt nævnes, at LAWRENZ 1993 - uafhængigt af SCHINDLER 1990 og med en anden teoretisk basis (den generative grammatik) - på bedste vis støtter konklusionerne i SCHINDLER 1990.

I foreliggende artikel definerer W. SCHINDLER indledningsvis sit genstandsområde, hvorefter dette afgrænses fra attributterne på den ene side og de såkaldte indskud på den anden. Ud fra tilføjelsernes overordnede funktioner

skelner W.SCHINDLER herefter mellem 3 grupper af tilføjelser. En første gruppe består af såkaldte prædikative tilføjelser, der har den funktion at levere udsagn om basis-NPen, og her finder vi bl.a. den prototypiske tilføjelse - den frie apposition. En anden gruppe består af såkaldte mængderelationerende tilføjelser, hvis funktion det er at gentage, variere, parafrasere, præcisere eller korrigere basis-NPen. Den tredje og sidste gruppe består af såkaldte via markering udskilte underled, som ved bortfald af markering ville være typiske attributive underled. Det er disse tilføjelsers funktion at levere baggrunds-information respektive at fremhæve bestemte informationer og det i større grad end de tilsvarende typiske attributter.

Bind 2 *Studien zur Syntax und Semantik der Nominalgruppe* indeholder 11 artikler, der alle bygger på bidrag fra et kollokvium afholdt i efteråret 1990 i Nice. De 4 første artiklers genstandsområde ligger inden for determinativet, de næste 3 omhandler det foranstillede attributive adjektiv; værket afsluttes med 4 bidrag, der med forskellige udgangspunkter behandler nominalfrasen som helhed, eksempelvis med dets interne struktur. Fem af de 11 forfattere bidrog iøvrigt også til bind 1.

Temaet for H.-W.EROMS bidrag *Der indefinite Nominalnegator "kein" im Deutschen* er negatoren *kein*, som H.-W.EROMS ikke ser som en særlig negation (*Sondernegation* set i forhold til sætningsnegationen (*Prädikatsnegation*)), men som en nominalnegation, der er med til at komprimere sproglige udtryk. I langt de fleste tilfælde kan nominalnegationen, der iøvrigt på mange punkter viser stærke paralleller til den indefinitte artikel, således parafraseres til et udtryk, hvori nominalnegationen er afløst af sætningsnegationen. Med tiden har brugen af *kein* udviklet sig til at blive et selvstændigt formuleringsmønster, hvorfor man i dag også støder på sproglige udtryk med *kein*, som ikke kan parafraseres.

M.-H.PÉRENNEC præsenterer i sin artikel *Was leistet der Nullartikel, falls es ihn gibt?* en tilgang til temaet nulartikel, der på umiddelbart tiltalende måde kan levere belæg for ikke at tale om en nulartikel, men alene om ingen artikel. M.-H.PÉRENNEC bygger på J.-M.ZEMB (1978/1984), hvor han i sin beskrivelse af artiklen tager udgangspunkt i nominet og ikke i artiklen selv. Nogle nominer er i stand til selv at betegne, mens andre har brug for en såkaldt revitalisator, det være sig i form af et determinativ, numeralie eller adjektiv. Ved at analysere nominalfrasers forekomst med resp. uden artikel på den basis i tekstperspektiv sandsynliggør M.-H.PÉRENNEC, at det er de såkaldte makrotemaer, der har indflydelse på, hvorvidt en nominalfrase forekommer med eller uden artikel.

I F.SCHANENS artikel *ALL-: Determinans? Quantor? Identifikator? Totalisator?* plæderer forfatteren for at betragte *ALL-* som et sprogligt tegn, der

betegner en mængde, masse eller et domæne som fuldt. Denne fylde ser F.SCHANEN principielt hverken bundet til kvantitet eller identifikation.

H.VATER (*Determinantien in koordinierten NPs*) behandler med udgangspunkt i den nye DP-tilgang inden for den generative grammatik som beskrevet ovenfor koordinerede determinativfraser og nominalfraser / koordinerede fraser uden nogen form for realiseret determinativ ud fra en referentiel-semantisk synsvinkel. Koordinerede determinativfraser tilskrives principiel polyreference; koordinerede nominalfraser / koordinerede fraser uden realiseret determinativ tilskrives i singularis principiel monoreference og i pluralis såvel mono- som polyreference. Denne referentiel-semantiske forskel mellem de to (tre) frasetyper støtter således iflg. H.VATER DP-tilgangen.

De foranstillede attributive adjektivs serialisering er temaet for artiklen *Vom Nutzen der Nominalklammer* af L.M.EICHINGER, der ser serialiseringen som en følge af den såkaldte nominalramme. Rammen består som bekendt af artiklen som det åbende element og nominet som det lukkende element. Omgivet af disse elementer er de foranstillede attributive adjektiver, der funktionelt kan karakteriseres som hhv. artikel-, adjektiv- og substantivlignende. Denne tredeling afspejles i L.M.EICHINGERS serialiseringsmodel for de foranstillede attributive adjektiver, hvor en første *Cluster* indeholder såkaldte artikelklassifikatorer (quantificativa og situativa), en anden qualificativa (existimativa og qualitativa), og en sidste substantivklassifikatorer (descriptiva og classificativa). L.M.EICHINGER betragter med rette sin serialiseringsmodel som en forenklet beskrivelse, der - som artiklens titel lover - på bedste vis drager nytte af nominalrammen.

Rækkefølgen af foranstillede attributive adjektiver er ligeledes temaet for M.SCHECKERs *Zur Reihenfolge pränominaler Adjektive im Rahmen einer kognitiv orientierten Grammatik*, der - som titlen antyder - ikke blot byder på en beskrivelse af rækkefølgen, men også på en kognitiv baseret forklaring på samme.

E.FAUCHER (*Komma zwischen Attributadjektiven - Zur vergleichenden Ethologie der Zeichensetzung*) anvender - helt i serien *Eurogermanistik*s ånd - eksplicit ikke-tyske eksempler (altovervejende franske) til nærmere beskrivelse af kommaets funktion og betydning i det tyske sprog i forbindelse med foranstillede attributive adjektiver. E. FAUCHER ser kommaet som et grænse-signal, der dels kan sættes af syntaktiske årsager og dels af semantiske. Syntaktisk signalerer kommaet mellem to foranstillede attributive adjektiver, at begge indtager samme syntaktiske position og dermed begge alene er attributter til kernen. Uden komma ville de indtage hver sin syntaktiske position, og således ville det ene attribut lægge sig til kernen og det andet til attribut og kerne som helhed. Semantisk signalerer kommaet mellem to foranstillede attributive adjektiver, at begge attributter tilhører samme seman-

tiske kategori resp. viser i samme argumentative retning. På fransk kan kommaet ikke have samme funktion. I tilsvarende tilfælde finder man en konnektor til de så iøvrigt efterstillede attributive adjektiver. Disse lingvistiske betragtninger bringes sluttelig i forbindelse med etologiske.

I artiklen *Zur Distribution und Abgrenzung von enger Apposition und Attribut* behandler E.LÖBEL de såkaldte attributive appositioner. Indledningsvis diskuterer E.LÖBEL anvendelsen af termen apposition og især samspillet mellem attributiv apposition, fri apposition og attribut. Denne diskussion efterfølges af en beskrivelse af den attributive appositions kendetegn. E.LÖBEL argumenterer imod den generelle opfattelse af, at frie og attributive appositioner udgør en fælles klasse (terminologisk betegnet med termen apposition) med flere fælles træk i forhold til attributter. De frie appositioner opviser snarere flere fælles træk med attributter med nominal kerne (genitiv- og præpositionalattributter) end med attributive appositioner. Denne opfattelse taler direkte mod konklusionerne i to tidligere nævnte værker. Såvel W. SCHINDLER (1990) som B.LAWRENZ (1993) pointerer netop, at de prototypiske, frie appositioner udskiller sig klart fra de prototypiske attributter til forskel fra den attributive apposition, der inden for en kontinuerlig skala ligger nærmere attributter end frie appositioner. W.SCHINDLERs konklusion drages på basis af et langt mere omfattende testapparat end det, E.LÖBEL henviser til. B.LAWRENZ baserer sin konklusion på analyser foretaget ud fra en generativ tilgang, nærmere betegnet den tidligere nævnte DP-tilgang, og kan sandsynliggøre, at frie appositioner tilknyttes på DP-niveau, og at attributter, herunder attributive appositioner, tilknyttes på et af NP-niveauerne (i.e. under DP-niveau). En ting er de dog alle enige om: den anvendte terminologi *svarer ikke til de sproglige data*, som E.LÖBEL udtrykker det (p. 149). Dette er netop en af grundene til, at W.SCHINDLER i sit arbejde som overordnet term ikke opererer med termen *apposition*, men med termen *tilføjelse*.

C.R.L.G. (Centre de Recherche en Linguistique Germanique) behandler i artiklen *“Dieser Schuft von einem Hausmeister” - Überlegungen zu den morphosyntaktischen und semantischen Eigenschaften von Strukturen nach dem Muster “N-von-N”* sproglige konstruktioner af typen *N-von-N* på morfosyntaktisk, syntaktisk og semantisk niveau og mener på den baggrund at kunne vise, at der på alle tre niveauer er forskel mellem de konstruktioner, hvor N2 indeholder den indefinitte artikel *ein*, og sådanne, hvor N2 ikke indeholder den indefinitte artikel *ein*.

J.-P.CONFAIS (*Nullkasus und Nichtmarkierung der Nominalgruppe im heutigen Deutsch*) plæderer for at skelne klart mellem *nulkasus* og *ikke-markering* af kasus, behandler især mange af de problemer i forbindelse med kasusmarkering, der kan opstå ved nominer uden nogen form for underled (Ø N) og beskriver sluttelig nominativens funktion som nulkasus.

I.BEHR / H. QUINTIN afslutter bind 2 med en artikel om nominalfraser i ytringsenheder uden verbal (*Zur Leistung und Funktion von Nominalgruppen in verblosen Äußerungseinheiten*). Artiklen kan lidt bagvendt ses som en introduktion til deres artikel i bind 1 om postnominale præpositionalfraser, der følger umiddelbart efter en nominalfrase i en ytringsenhed uden verbal. Ytringsenhederne uden verbal er hyppigt forekommende og ikke bundet til nogen bestemt teksttype. I.BEHR / H.QUINTIN lægger i deres behandling af ytringsenhederne uden verbal stor vægt på konteksten, hvorfor udgangspunktet for opstilling af en typologi naturligt tager sit udgangspunkt i ytringernes relation til konteksten. På den baggrund fremkommer foreløbigt 4 forskellige typer ytringsenheder uden verbal.

For såvel *Rechts von N* som for *Studien zur Syntax und Semantik der Nominalgruppe* foreligger der ganske vist specifikke temarammer, men disse rammer er så vide, at artiklerne er heterogene. Dette sammenholdt med en begrænset længde på artiklerne (i bind 1 har artiklerne en længde af ca. 12 sider; i bind 2 en længde af ca. 20 sider) gør, at man ikke kan forvente dybdegående fremlæggelser af forskningsarbejder, men snarere alene introduktioner til og problematiseringer af emneområder inden for temarammen, hvilket der da også gøres opmærksom på i forordet til bind 2. Det gælder således generelt for artiklerne og især for artiklerne i bind 1, at den videnskabelige metode, det teoretiske grundlag, analysemetoder, præmisser, modeksempler, problematiske eksempler etc. ofte end ikke omtales. Det må pointeres, at bind 2 i forhold til bind 1 fremstår som en knap så heterogen samling af artikler og umiddelbart fremviser mere dybdegående bidrag. På trods heraf vil jeg alligevel konkludere for begge bind, at jeg kunne have ønsket mig færre, længere og mere homogene artikler. Dette må dog alene forstås som en lille kritisk bemærkning, da det omvendt må siges, at de foreliggende værker giver et ganske godt indblik i forskningsområdet nominalfrasen og på glimrende vis kan vække interessen for yderligere forskningsarbejder eller virke inspirerende på igangværende arbejder.

Litteratur

- Abney, S. (1987): *The English Noun Phrase in its Sentential Aspect*. Cambridge / MA:MIT (ph.d.-afhandling).
- Haider, Hubert (1988): *Die Struktur der deutschen Nominalphrase*. I: Zeitschrift für die Sprachwissenschaft, Nr. 7/Heft 1, 32-59.
- Helbig, Gerhard (1992): *Wolfgang Schindler: Untersuchungen zur Grammatik appositionsverdächtiger Einheiten im Deutschen*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag 1990. XII, 354 S. (*Linguistische Arbeiten*. Bd. 246) (anmeldelse). I: Zeitschrift für Dialektologie und Linguistik, nr. 1, 1992, 86 - 89.

- Lawrenz, Birgit (1993): *Apposition - Begriffsbestimmung und syntaktischer Status* (=Studien zur deutschen Grammatik 44). Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Schindler, Wolfgang (1990): *Untersuchungen zur Grammatik appositionsverdächtiger Einheiten im Deutschen* (=Linguistische Arbeiten, bind 246).: Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- Vater, Heinz (1986): *Zur NP-Struktur im Deutschen*. I: Vater, H. (udg.): *Zur Syntax der Determinantien*. Tübingen: Narr-Verlag, 123 - 145.
- Zemb, J.-M. (1978/1984): *Vergleichende Grammatik Französisch-Deutsch*. Bind 1/2. Mannheim: Dudenverlag.

Marianne Ditlevsen